

Tåssjö kyrka

Lunds stift

Fasad mot sydväst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2016-11-14

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Tåssjö kyrka

Munka Ljungby församling, Bjäre kontrakt, Lunds stift
Tåssjö socken, Tåssjö 1:1, Ängelholms kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Tåssjö ligger nordost om Ängelholm, söder om Hallandsåsen med Västersjön och Rössjön i närheten. Socknen är kuperad och mossrik skogsbygd. Tåssjö socken är stor till ytan men innehåller inga tätorter.

Namnet skrevs i början av 1400-talet Thutsøge, som anses komma från thut, i betydelsen tjut, brus från vatten och en böjningsform av hög. När Linné besökte trakten 1749 trodde han att namnet kom från "Tolfsjö", de tolv sjöar som då fanns i trakten. Flera av socknens sjöar dikades ut och torrlades under 1900-talet.

Vid 1100-talet bildades socknarna och flera försågs med stenkyrkor. Skogsbygden hade under medeltiden en gles bebyggelse med mestadels ensamgårdar. Hallandsåsen hade då en annan karaktär, den saknade skog och var till merparten ljunghedar och mossar.

Tåssjö domineras av Rössjöholms gods, vars ägare äger större delen av socknen. På 1700-talet hade godset sågverk, oljeslageri och såpsjuderi vilket gav arbete till många människor. Under 1800-talet fanns ett femtiotal gårdar och torp vars arrendatorer arbetade på godsets lantbruk och skogar. Ny mark odlades upp när skog och hagmarker blev åker. Godset anlade även en kvarn, vars byggnad ännu står kvar. Befolkningsökningen var stor på 1800-talet och kyrkan byggdes ut. Rössjöholm har anor från 1300-talet men dagens huvudbyggnad är från 1730-talet. En tidigare byggnad låg på en holme i Rössjön fram till Skånska kriget på 1670-talet då den intogs av snapphanarna. Där finns idag rester av en ruin. Ägare till godset har skiftat många gånger under årens lopp, sen 1857 är släkten Rosenörn-Lehn ägare. Godsets anknytning till kyrkan märks bland annat i inventarier i kyrkan och att kyrkogårdsmarken skänkts av ägarna. Författaren Frans G Bengtsson växte upp i Rössjöholms förvaltarbostad och gick i Tåssjö skola. I boken "Den lustgård som jag minns" beskriver han sin uppväxt. Hans föräldrar är begravda på kyrkogården.

1890 startade fattighus, senare ålderdomshem, i ett hus bredvid kyrkan. Ett församlingshem byggdes 1937, marken skänktes av Rössjöholms ägare. Mellan 1920

och 1960 fanns sparbank i Tåssjö, inrymd i kommunalrum i fattighuset och senare i församlingshemmet. En småskola fanns. Idag har befolkningen minskat, torpen är omgjorda till bostadshus för människor som arbetar på andra orter. Godset har få anställda och bedriver främst skogsbruk. Fortfarande finns ett femtiotal torp och gårdar i socknen, renoverade i gammal stil, som hyrs ut av Rössjöholms gods.

Kyrkan ligger vackert belägen i vägkorsningen mellan två små sjöar, Abborrasjön och Kyrkesjön. Strax intill, söder om kyrkan, ligger samlat det äldre sockencentrat med församlingshem, före detta småskolan och fattighuset som båda numera är lägerskola, ett före detta stall och ett nyare vaktmästarhus. Alla husen har fasad med faluröd träpanel. Väster om kyrkan leder en väg kantad av en ekallé fram till Rössjöholms gods vid Rössjöns strand. Kyrkogården omges av fält och betesmark i norr och öster och en bit bort reser sig Hallandsåsens skogsklädda sluttningar.

Ekallé mellan kyrkan och godset Rössjöholm.

F.d. fattighus, stall och skola söder om kyrkan.

Kyrkesjön intill kyrkan.

Kyrkogårdsmuren.

Kyrkobyggnaden

Tåssjö kyrka byggdes ursprungligen som en romansk kyrka med långhus, smalare och lägre kor samt absid. Under senmedeltiden byggdes ett vapenhus framför denna ingång. Långhuset har senare förlängts västerut och fått takryttare, när detta skedde är inte klarlagt, eventuellt är den senmedeltida. Nationalencyklopedin anger förlängningen till 1741, men redan 1715 finns en ägokarta för Rössjöholm där kyrkan

avbildas med något tornliknande. Gränsen för långhusets förlängning är urskiljbar både interiört och exteriört.

1728 försågs kyrkan med ny predikstol och ny altarpopsats.

1855 revs vapenhuset framför söderportalen som ersattes av ett fönster. Ett nytt vapenhus avskildes i långhuset.

Befolkningsökningen och tidsandan krävde en stor utbyggnad.

1865-66 revs kyrkans medeltida kor och absid och kyrkan förlängdes åt öster med korsarmar och kor. Ritningarna var signerade av A.R. Pettersson vid Överintendentämbetet. Kyrkan försågs med tunnvalv och yttertaket kläddes med furuspån.

Under 1890-talet lades tjärpapp på taket över kyrkan. 1902 kläddes takryttaren och spiran med plåt. 1935 byttes takmaterialet på långhus och korsarmar till röda tegelpannor, takstolarna förstärktes med järnstag.

1923 genomfördes en ombyggnad, efter handlingar av domkyrkoarkitekt Theodor Wåhlin, som innebar bland annat ny orgelläktare och ny orgelfasad, ny vägg med dubbeldörr mellan vapenhus och långhus.

1955 gjordes en stor restaurering under ledning av arkitekt Allan Nilsson. Ny bänkinredning i långhus och korsarmar. Mittgångarna breddades, bänkarna i korsmitten och under orgelläktaren togs bort. Nya golv i hela kyrkan, tegel och brädgolv. Långhus, vapenhus och korsarmar fick nya fönster. Korsarmarnas lunettfönster behölls men glasen byttes. I koret murades mittfönstret igen och de två övriga försågs med innerbågar av ek med färgat glas. Dörren i sakristian byttes ut. Sakristian avdelades genom en ny skärmvägg av järnsmide klädd med linne bakom altaret. Predikstolen, bänkarna och 1800-tals altarpopsatsen målades om efter färgförslag av Pär Siegård.

1961 ändrades sakristian efter förslag av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe. Nytt stort ekkors i den igenmurade nischen, kalkstensaltare, ekraster framför radiator och nytt klädska av ek.

2002 gjordes en inre restaurering under ledning av Hans Ponnert. Den innebar bland annat nytt värmesystem. Värmecentral installerades i vapenhuset där spegeldörrarna ersattes av en panelklädd vikvägg. Kulvertar byggdes under tegelgolvet. Nya anläggningar för ljus, brand och inbrottslarm. Nytt golv av tegelplattor, efter en äldre förlaga, i vapenhuset. Nytt brädgolv i sakristia och vid altarring. Bänksitsar togs bort men gavlarna behölls längst bak i norra korsarmen. Tunnvalven målades med oljefärg

respektive kalkfärg.

2008 genomfördes en yttre renovering efter handlingar av Mikael Forsberg, It ark. Den innebar delvis omputsning av fasaderna, kyrkan kalkavfärgade, sockeln målades med silikatfärg. Fönstren målades med linoljefärg, dörrarna oljades, takryttaren målades med alkydoljefärg. Ny takavvattning av zink.

Exteriör

Kyrkobyggnaden har en korsformig plan och består av långhus, korsarmar och rakavslutat kor. Långhuset är delvis från romansk tid med en västförlängning från okänd tid. Kor och korsarmar är från 1866. En takryttare rider på långhuset.

Kyrkan är troligtvis grundlagd på en kallmur av natursten. Murarna är genomgående uppförda som skalmurar av gråsten. Korsarmarnas och korets murverk är av tuktad gråsten med tegel i dörr- och fönsteromfattningar. Långhusets murverk är mer oregelbundet. Det finns enstaka kalk- och sandstenar som kan vara återanvända i västförlängningen och korsarmarna. Murarna är spritputsade och vitkalkade medan listverk, dörr- och fönsteröppningar är slätputsade. Murarna har en gråmålad sockel av varierande höjd. Utskjutande grundstenar är delvis synliga.

Korsarmar och kor har en slätputsad trespråkig takgesims vilken även går runt gaveln. Långhusets murar avslutas med en brädinklädnad mot taket

Kyrkan har fyra ingångar, huvudingång i väster, en ingång i vardera korsarmen i söder och norr och prästingång i koret. Huvudingången är rundbågig med ett språng. Steg av sandsten och granit leder till porten. Dörren är klädd med oljad ekpanel i rombiskt mönster fastsatta med smidda spik. Traditionen säger att kulhålén i dörren kommer från snapphanetiden. Ett runt träfönster sitter i västmuren ovan huvudingången.

Fasad mot nordväst. Hängaskar på kyrkogården.

Fasad mot öster. Ny rund askgravlund.

Korsarmarnas muröppningar är stickbågiga med pardörrar av brädor klädda med liggande panel. Invändigt är de gråmålade. Ovanför dörrarna sitter lunettfönster med

brunmålade snickerier med rosettmotiv med delvis färgat glas. Norra korsarmens dörr omges av en bred rusticerad omfattning. Dörrarna i korsarmarna är från deras byggnadsår 1866. Sakristidörren är en bräddörr från 1955, klädd med oljad liggande ekpanel.

Långhuset har tre fönster i norr och söder, korsarmarna har vardera ett i väster och öster. Öppningarna är stickbågiga, slätputsade med vinklade smygar. Solbänkarna är av lågerhuggen sandsten. Fönstren är brunmålade, tvåglas träfönster, indelade i fyra luftar med mittpost och tvärpost och småspröjsade.

I korets östgavel finns två rundbågiga öppningar med brunmålade gjutjärnsfönster indelade med mittspröjs och fem tvärspröjsar. Mellan fönstren finns en blinderingsnisch som murades igen 1955. Öppningarna har i ovankant en slätputsad utkragande list. I gavelröstets mitt finns en blinding i form av ett kors.

Långhus, korsarmar och kor har sadeltak täckta med rött, enkupigt falstaktegel. Avvattningen, liksom takets rännalar, är av zink med stuprör med skarpa böjar från 2008. På långhusets taknock i väster finns en stor takryttare. Den har kvadratisk planform och två plåtklädda luckor i varje väderstreck. Takryttaren har ett svängt takfall med en övre konvex och undre konkav del. Därövan sitter en hög, spetsig spira på en åttasidig bas. Hela takryttaren är inklädd i svartmålad plåt med skivtäckning med förskjutna tvärfalsar.

Interiör

Vapenhuset som är avdelat från långhuset har mot norr och söder inbyggda utrymme för teknik, förråd och trappa till orgelläktaren. Väggarna är klädda med stående ljusgrå panel i norr och öster, mot norr som en panelklädd vikkvägg. Golvet är täckt av rödbruna kvadratiska tegelplattor, från 2002. Det låga taket är orgelläktarens undersida, med gråmålade inklädda bjälkar och däremellan panel. Insidan på ytterdörren är brunmålad och har ett kraftigt trälås. I innersmygen finns en dragbom. Ytterväggen mot väster är putsad och kalkad.

Kyrkorummet består av långhus, två korsarmar och kor med bakomliggande sakristia. Taket över långhuset är ett trätunnvalv klätt med vitmålad träpanel. Korsarmar och kor täcks av murade, vitputsade tunnvalv med en utkragande list i tre språng mellan valv och tak. Tunnvalven möts i korsmitten i ett murat kryssvalv utan ribbor. Långhuset är belyst med två fönster på vardera långsidan och korsarmarna med vardera två fönster. Väggarna är putsade och vitkalkade liksom fönster och dörrnischer, det medeltida murverket i långhuset har oregelbunden yta. Golvet är belagt med rött tegel, från 1955, lagt på flatan i rutmönster. I gångarna ligger gröna gångmattor. Under bänkkvarteren ligger lackat brädgolv. Sluten bänkinredning står på ömse sidor om en mittgång i långhus och i båda

korsarmarna. Bänkarna går fram till ytterväggen som är inklädd med trä till bänkhöjd. På långhusets väggar hänger en äldre altartavla från 1700-talet, en skulpturgrupp från 1500-talet och en gravsten från 1700-talet som tidigare legat framför altaret i den äldre kyrkan. I korsmitten står predikstol, piano och ambo på södersidan, dopfunt och ljusbärare på norrsidan.

Långhuset mot koret

Långhuset mot orgelläktaren.

Norra korsarmen.

Innanför altarringen i koret är golvet upphöjt ett steg och belagt med brädor som är täckta med textilmatta.

Sakristian i korets östra del är avskild med en genombruten skärmvägg av svart smidesjärn från 1955 klädd med linnetyg. Golvet i sakristian ligger i nivå med altarets och är av brädor. I östväggen finns en rundbågig nisch omgiven av två rundbågiga

fönster. Fönstren försågs 1955 med innanfönster med karm av ek och blyinfattat färgat glas. I den igenmurade nischen i mitten sitter ett stort ekkors. Under korset finns en tjock altarskiva av slipad kalksten och därunder ett träraster av ek som döljer radiator. Kors, altare och ekraster är från Græbes renovering 1961. I sakristian står klädska och skrivbord. En slät ekdörr från 1955 leder till kyrkogården.

I långhusets västra del finns orgelläktaren som vilar på tolv vitmålade träkolonner med doriska kapitäl. Läktaren från 1923 är ritad av T. Wåhlin. Den täta, vitmålade läktarbarriären är indelad i tre fält mellan parställda joniska pilastrar. Mellan pilastrarna finns snidad förgylld bladdekor. Pilastrarna bärs av ett dekorerat entablement. Under läktaren är kyrkorummets förrum med bokbord. Stora stenar i golv och väggar visar gränsen för långhusets utbyggnad västerut. Taket är läktarens undersida med målade bjälkar och däremellan panel.

Orgelläktaren nås med en furutrappa från vapenhuset. Läktarens golv är täckt med heltäckningsmatta. Tak och väggar är långhusets. Från orgelläktaren nås vinden med en enkel trätrappa. Tunnvalven är isolerade med mineralull. Taklaget av fur över långhuset består av sparrar, dubbla hanband, tassar och stödben och dubbla remstycken. En träbjälke ligger ovanpå tassarna i långhusets längdriktning. I denna är dragstag av järn från 1935 infästa som är upphängt i taknocken. Underlagsbrädorna är av grovt sågat virke. Koret och korsarmarnas taklag har saxsparrade takstolar. Klockbocken av bilad kraftig ek står i takryttaren på ett bjälklag av brädor. Väggarna är brädinklädda och ljudluckorna är bräddörrar som utvändigt är plåtklädda.

Inredning och inventarier

Altaret är en tyginklädd träkonstruktion. På baksidan finns luckor till skåp. Altaret är sammanbyggt med altaruppsatsen.

Altaruppsatsen består av en tavla omgiven av ett ramverk med voluter och kröns av ett förgyllt listverk och ornament med kalk, bibel och psalmblad. Omfattningen är från 1866 och fick ny färgsättning 1955. Altartavlan, av okänd konstnär, med motivet Kristi nedtagning från korset har förgylld ram. På baksidan finns en inskription som omtalar att tavlan skänktes 1842 av dåvarande ägaren till Rössjöholms gods.

Altarringen är från okänt år, men eventuellt från 1866. Den har en rektangulär planform med rundade hörn. Bruna svarvade träbalustrar mellan knäfall och överliggare klädda med sammet, marmorerad sockel.

Dopfunten av sandsten är från 1200-talet. Cuppan är cylindrisk, utan ornering och nedåt avsmalnande. Mellan cuppa och fot finns en vulst. Foten är kvadratisk med uppåt avsmalnande, bågformade sidor utan ornering.

Predikstolen av bemålat trä är troligen gjord 1728 av Johan Jerling. Bemålningen och

förgyllning är från 1955. Korgens sidor delas av hörnpilastrar med joniska kapitäl. Mellan pilastrarna finns fält med snidade bladverk. Korgen har karnisformat underrede och står på ett åttasidigt fundament.

Bänkinredningen i polykromt bemålat trä tillkom 1955 vid Allan Nilssons restaurering. Bänkarna är slutna. Ryggar och dörrar är i ramverk. Gavlar och framskärmar är av brädor med utanpåliggande marmorerade fyllningar. En profilerad överliggare binder ihop delarna. Mot ytterväggen finns en panel i ramverk. Färgerna har sin inspiration från altartavlans omfattning som hänger på långhusväggen.

Orgeln är byggd 1975 av A. Mårtenssons Orgelfabrik i Lund. *Orgelfasaden* är från 1923 ritad av Theodor Wählin. Fasaden är klassicerande, målad i vitt med snidade, förgyllda och rödmålade ornament. Tre pipfält kröns av en gesims som i mitten kröns av en snidad och förgylld komposition med musikinstrument. Spelbordet är modernt, av ek och vänt mot långhuset.

Kyrkklockorna av malm hänger i klockstolen i takryttaren. *Storklockan* är gjuten 1928, *lillklockan* är gjuten 1772. Båda klockorna pryds av inskriptioner och band med vegetativ dekor.

Övrigt

Bland de lösa inventarierna märks en *nattvardskalk* i silver troligen från 1579. *Altaruppsats*, troligen från 1728. Altartavlan som föreställer Kristi himmelfärd är signerad PCM d.v.s. Peter Carl Mörth, akademiritmästare från Lund. Ramen har marmorerade pilastrar och krönande rundbåge med änglahuvud. Johan Jerling har gjort ramen.

Skulpturgrupp i ek från tidigt 1510-1520-talet. Motiv av Jungfru Marie kröning. Maria flankeras av Jesus och Gud. Vissa delar är förnyade såsom näsor, spiror, krona.

Kyrkogården

Den äldsta delen av kyrkogården är närmast kyrkan som sedan utvidgats i olika etapper mot norr, öster och söder. Trappan och järngrindarna framför huvudingången beslutades om i slutet av 1880-talet. På 1950-talet byggdes ett bårhus på en utvidgad del i norr. 2002 anlades en minneslund i anslutning till bårhuset. Urnlund anlades 1989 på gamla kyrkogården. Askgravlund anlades 2012 intill korets östmur. På bilder av kyrkogården från 1917 finns flera träd och marken är gräsbevuxen.

Kyrkogården omges av kallmurad gråstensmur i väster, söder och öster. Kyrkogården ligger högre än de omgivande vägarna i söder och väster där muren är stödmur. Utvidgningen i norr omges av häckar och i väster med smidesstaket. Mellan äldre

kyrkogården och utvidgningen i öster är delar av en gråstensmur, längs denna mur är uppställt gravvårdar av järnkors. Svartmålade järngrindar mellan järnstolpar finns i väster och norr.

Kyrkogården har gångar av singel och är grässådd. Kyrkogården har många träd, ett femtontal hängaskar och ett stort antal cypresser. De flesta gravar står i gräs i oregelbundet mönster, några har stenram, enstaka har buxbom, en har järnkätting som omramning. De flesta titlar på stenarna är jordbrukare. Intill kyrkans norrmur har Rössjöholms senaste ägare en gravplats med liggande stenar omgivna av en vintergrön häck.

Askgravlunden är en låg cirkel av sten med namnplattor som är placerad strax utanför kyrkans östra korvägg. Den runda minneslunden i norr är omgiven av bokhäck.

Kyrkogården på södersidan.

Kyrkogården längst i öster med gravar längs rygghäckar.

Byggnader på kyrkogården

På utvidgade kyrkogården i norr finns ett bårhus från 1950, ritat av Eiler Græbe. Byggnaden har vitputsade murar och sadeltak belagt med rött tegel. Taket är långt utkragande och vilar på kraftiga träkolonner. Sydväst om kyrkan utanför kyrkogården ligger ett hus för vaktmästaren. Byggnaden från cirka 1970-tal är klädd med röd träpanel och har tegeltak.

Tre skärmtak för soptunnor och redskap är byggda på kyrkogården.

Kulturhistorisk karaktärisering

Tåssjö ligger osedvanligt vackert i en liten vägkorsning mellan två sjöar i ett skogslandskap. Tåssjö kyrka är en av mycket få i Skåne med sjöläge. Tåssjö har medeltida anor. Delar av ett äldre sockencentra finns kvar med församlingshem, före detta kyrkskola, fattighus och stall, alla med faluröd träpanelfasad. En ekallé leder från kyrkan till Rössjöholms gods som genom sin godsdrift påverkat landskapet i stor utsträckning med vägar, alléer, skog och ett flertal torp och gårdar som tillhör godset.

Kyrkans omgärdning av gråstensmurar och järngrindar är viktiga och karaktärsskapande. Kyrkogården karaktäriseras av mycket träd, speciellt cypresser och hängaskar, de senare har tyvärr fått en sjukdom. På gamla kyrkogården står de flesta äldre stenarna direkt i gräs i oregelbundet mönster enligt äldre tradition. Nya inslag som askgravlund och urnlund är anlagda på gamla kyrkogården som alltså har en blandning av gammalt och nytt och inte en enhetlig karaktär. Den utvidgade delen i öster karaktäriseras delvis av ryghäckar med singelgravar med stenomgärdning. I norr utanför muren ligger minneslund och karaktärsfullt bårhus av Eiler Græbe.

Tåssjö kyrka består av ett romanskt långhus som är förlängt i väster vid okänd tidpunkt och i öster korsarmar och kor från 1866. Kyrkan saknar torn men har en takryttare med spira över västra långhuset vilket är ovanligt och ger kyrkan en speciell karaktär. Långhusets förlängning i väster är avläsbar både interiört och exteriört. Planformen och utseendet i stort är oförändrad sedan 1866 medan takbeläggning, fönster och solbänkar är förnyade.

Korsarmstillbyggnader var vanligt just under 1860-talet då 16 äldre kyrkor i Skåne byggdes till med två korsarmar och sex byggdes till med en korsarm. På 1860-talet förstörades fönstren i Tåssjö i likhet med fönstren i korsarmarna och kyrkan förvandlades från medeltidskyrka till ljus, stor nyklassicistisk kyrka som var vanlig för sin tid för att möta befolkningsökningen. Entrédörren, av okänd ålder men enligt traditionen med kulhål från snapphanetiden är ifall det stämmer från tiden före 1675. Dörrens stocklås och bevarade dragbomshål ger byggnaden historisk autenticitet.

Interiört karaktäriseras kyrkan dels av 1860-talets ombyggnad och dels av 1950-talets restaurering. Kyrkorummet har en blandning av nyklassicism med vita tunnvalv, orgelläktare i vitt med förgyllning och slutna bänkkvarter i flera dova färger från 1950-tal. Vid denna tid önskade man återföra färgsättningen till en som antogs fanns före 1860-talets förändring. Bänkarna är nygjorda men fick målning inspirerad av den äldre altaruppsatsen. Även predikstol och altaruppsatsen fick ny färgskala 1955. Tegelgolven, korets färgade glas och järnsmideskranket bakom altaret är även från 1955 och tidstypiska. Smidesskranket upplevs främmande i miljön utan anknytning till altaruppsatsen.

Orgelfasaden och läktaren är fint samkomponerade av Theodor Wåhlin.

Sakristians inredning av E. Græbe med altare och ekkors är välgjord och vacker.

Den i många kyrkor vanliga ombyggnaden med biutrymmen i korsarmarna har inte gjorts i Tåssjö, utan här kan man uppleva korsarmarnas hela längd.

Tegelgolven hade framträtt vackrare utan gångmattor.

Rössjöholms gods betydelse syns i kyrkan med inmurad gravsten i långhusväggen och

den skänkta altartavlan. På kyrkogården märks det genom marken till utvidgningar är skänkt och en gravplats intill kyrkans norrmur.

Dopfunten och långhusets murverk visar den medeltida kyrkan.

Bland träinventarierna märks framför allt skulpturgruppen från början av 1500-talet med fint utmejslade figurer och en gracil Maria.

Dessutom den äldre altaruppsatsen av Carl Mörth och Johan Jerling och predikstolen från 1700-talet. Mörth och Jerling var anställda av Christina Piper för att förnya hennes residens och hennes patronatskyrkor, men deras arbete förekommer i flera andra kyrkor. Jerling arbetade i en romerskt inspirerad barockstil värd att uppmärksamma. Altaruppsatsen och predikstolen visar på den omdaning som 1700-talet succesivt innebar i skånska kyrkor som uttryck för försvenskningen.

En nattvardskalk i silver från slutet av 1500-talet är tämligen ovanligt tidig datering på nattvardskalk.

Rekommendationer

- Kyrkan ingår i ett sammanhang med ett äldre sockencentra som bör värnas. Rössjöholms betydelse markeras med ekallén från kyrkan till godset vilken bör värnas.
- Kyrkogårdens lummiga karaktär och stenmurarna med järngrindar bör värnas.
- Skärmtaken för soptunnor på kyrkogården är störande, speciellt bör det flyttas som ligger nära kyrkans huvudentré.
- Kyrkans medeltida murverk och entréport med stocklås bör värnas.
- Skulpturgruppen Maria kröning och 1700-tals inredningen bör värnas.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Rössjöholm med omgivning är utpekad som en särskilt värdefull kulturmiljö av Länsstyrelsen. Anläggningen ligger inom riksintresse friluftsliv, Bjärehalvön med Hallandsåsen och Rönneå och riksintresse rörligt friluftsliv, Kullaberg och Hallandsåsen med angränsande kustområden.

Källor och litteratur

Ausås kyrka, informationsfolder av Carl-Gustaf Edhart, 2006

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg & Ingrid Sjöström, RAÄ, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Underhållsplan för Tåssjö kyrka 2004-11-15, Ponnert Arkitekter AB

Om Munka-Ljungby och Tåssjö, Eskil Strömme 1970

Den medeltida träskulpturen i Skåne, Lena Liepe 1995

http://www.regionmuseet.se/rapporter_pdf/2008/R2008-072_Tssj_kyrka.pdf

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>, Lantmateriet,

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/sarskilt-vardefulla-kulturmiljoer-i-skane/angelholm/Pages/Rosjoholm.aspx>

Övriga uppgifter

Denna rapport om Tåssjö kyrka, Bjäre kontrakt, har upprättats av:

Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA, (rapportförfattare, inventering och foto)

Karl Johan Kember, (granskare) Arkitekt SAR/MSA, Cert. sakkunnig avseende kulturvärden

J AIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2016-03-09

Färdigställd rapport: 2016-11-14

Tåssjö kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk – Natursten (gråsten) Murverk – Tegel i omfattningar Murverk – Medeltida (endast i delar av långhuset)
Fasadmaterial:	Puts, sprit Puts, slät
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak – Med dubbla fall Takryttare med spira
Taktäckningsmaterial:	Takpannor, lertegel, enkupigt Plåt-(takryttare och spira)
Byggnadsdel:	Långhus Korsarm-norr Korsarm-söder Kor-öster